

אלול

א. מרגלית

בכל אשר תפנה אתה מוצא אותו, את אלול. למעלה מזה, הוא ממציא את עצמו לפניך. אין לך ברירה אלא לעמוד ניכחו פנים אל פנים - עשר, מאה פעמים ביום.

העצים מתחילים במלאכת השלכת אט אט נושרים עלי התחפושות עוד מעט יעמוד שלד העץ חשוף בלא כהל ובלא שרק ובלא אשליות. יעמוד, כפי שהוא באמת עם חספסו בדיו, גבעוליו הדהויים. גזעו המסוקס, והחלל הגדול, החלל הריק שבין ענפיו, הנישאים כמו זרועות חסרות אונים למעלה, למעלה אתה מביט בעץ בנחשף, שנפער, שפורש כפיו ואתה יודע שאלול מצייץ אליך מתוכו.

על המרצפת מטאטאה כבר הרוח את העלים הכמושים נמרצת, עם החלטה נחושה של נקיון יסודי, היא מובילה הלאה הלאה את כל הפסולת לאיזה מדרון לא נודע אבל לא פעם היא מאבכת לפתע לעין כל תסבוכת של נשורת מלאת כלימה. סחור סחור היא מגלגלת את מה שהיה פעם חלק מן הנוף ומערבלת אותו בתוך אבק הרחוב המחניק. כך הם נראים הדברים שהיו פעם, שנעשו פעם. והידים המחוללות את המראה הן שוב ידי אלול.

אתה פוגש את אלול מרחובות הסואנים. מכל חלונות הראווה זועקות אותיות אדומות כי הגיע "סוף העונה" - עם המכירות הגדולות עם הרצון להתפטר משאריות מפותקות ערך, עם החשק להתנתק מנכסים לא רצויים. כי, אכן, גם מחלונות הראווה עם מכירות חיסול המלאי מביט אליך אלול במבטי סוף העונה, ועם תשוקת ה"לגמור" עם כל המיותר, הנכרך אחר כך כמו עלוקה, כמו חבל מהוה אחר הדלי. . .

בשמים רצועות של לובן על פני הכחול. לא עוד הרמוניה מאופק אל אופק, כי אם קרעים. צלקות מפירות שלוה על קטיפת הרקיע. כתמים. אתה מביט אל השמים כמו אל אספקלריה ויודע שמישהו, טמיר, צייר שם אבסטרקט של המתחולל בליבך פנימה. ואתה יודע גם את שמו של הצייר, אלול שמו.

לכאורה עוד חוגג השרב, הם דביק הקיץ כאילו מבקש לסגת בפתע בלא שמץ של גויעה. אבל הנה חודר לתוך עצמותיך הקור, אתה נרעד, חושב שזו הרוח, שזו ראשית הסתו, שזו הטמפרטורה היורדת בכספית. אבל לא. התבונן היטב. הקור, שבא לפתע בתוך החמסין לתוך העצמות. הוא פשוט קור אלולי, שגם דגים שבים רועדים בשלו. קר לך, לא מן הטמפרטורה ולא מרוחות הסתו. זה שוב אלול שנמצא אתך בכל מקום.

ברחוב חולפות מכוניות עם סירנה, מכונית כיבוי אש שועטת ומזהירה ומתריעה ומאיימת. איפה האש שצריך לכבותה? - תועות העיניים. ובלב פנימה ההרגשה היא שוב חדשה ומוכרת האין זה קולו של אלול המזהיר מפני הדליקה, מפני האש המתפשטת, המכלה כל חלקה טובה?

אתה נרעד לקולו של אמבולנס מיילל. שירות טיפול נמרץ. אה, ליבו של מישהו צריך עיסוי. מי יודע? - אולי מן ההכרח לפתוח שסתומים, לחדש את הזרימה, להנשים אויר צח. ופתאום חודרת לנפשך דו המשמעות, וליבך דופק בעוז אלולי.

ובליבו של יום בתוך ההמולה השגרתית, פתאום - ללא הודעה מוקדמת קול שופר, עז, רם, אבל גם מתפצר ומתקטע. אתה שומע ומתמלא ספקות: האם אליך קרא הקול או אולי מליבך בא? האם אנחתך היא אז קול עזוז של החלטתך הנחושה, ושמא גמגומך המתחנן?

אל תביט אל לוח השנה. אין צורך. כי לא רק שם, בכל מקום רשומה המילה "אלול", כמו כתובת מקועקעת על מצחו של עולם.

עבודות

א. לפני קריאת המאמר

"אלול" - מהי האסוציאציה הקשורה למילה זו? רשמו את כל האפשרויות שעולות בדעתכם. _____

אלול הוא מן החודשים שכל מהות החודש סובבת סביב הציר המרכזי המאחד. כל חודש אלול חשים ונושמים את אירת האלול, לעומת חודשים אחרים שבהם לא תמיד אנו סופגים את האוירה. לדוגמה, חודש אב שמתקשר עם חורבן בית המקדש ו"ממעטים בשמחה" - מהות זו מתקשרת עד לי' בחודש, ואח"כ - שבעה דנחמתא, שמחות משפחתיות ועוד, ואילו באלול - נדמה כי בכל רגע אפשר לנשום אותו.

תנו דוגמאות לקביעה זו, או נסו להסבירה _____

"בכל אשר תפנה אתה מוצא אותו, את אלול. למעלה מזה, הוא ממציא את עצמו לפניך ואין לך ברירה אלא לעמוד נכון, פנים אל פנים - עשר, מאה פעמים ביום"

אנו מוצאים את אלול בכל מקום - הכיצד? תארו את תופעות הטבע האופיניות לאלול, וחשבו על משמעותם _____

ב. אחרי קריאת המאמר

1. "בכל אשר תפנה - אלול" - התוכן

הסופרת, ביד אמן, מציירת את אלול הניבט אלינו מכל פינה. באמצעות תיאוריה, היא מציירת לנו תמונות שונות המרכיבות את הפסיפס ששמו "אלול". נסקור אותם:

התמונה הראשונה - העצים _____

בתמונה השניה - הרוח _____ ולפעמים _____

בתמונה השלישית - מכירות _____

ברביעית - על פני השמים מופיעים _____, כתמים, צלקות מפירות שלווה.

בחמישית - מזג האויר _____ אבל הנה _____

בשישית - ברחוב - מכונית כבוי אש שועטת, המטרה: _____

בשביעית - אמבולנס מילל, המטרה: _____

הסופרת מפיקה מכל תמונה לקח "אלולי", העולם נדמה לה כמשל, ונמשלו - אלול. כביכול, אלול עצמו מבצע את התופעות המצוירות, כדי להמציא עצמו לפנינו.

* את הנמשל ואת הלקחים - שוזרת הסופרת בכל תמונה. נסכם אותם:

הציר - משל	המסר האלולי - נמשל
תמונה מס' 1 - עץ חשוף, ללא עליו	אנחנו ללא _____
תמונה מס' 2 - העלים והפסולת נישאים ברוח סחור סחור	החלטות להפטר מ _____ אך לפעמים יש חזרה על _____
תמונה מס' 3 _____	רצון לעזוב ולהיפטר מן _____
תמונה מס' 4 _____	לבנו מוכתם ב _____

תמונה מס' 5 - משב רוח מצמרר וקר	מיום הדין הקרב _____
תמונה מס' 6 - צפירת _____ השועטת לכבות דליקה	החוטאים בוערים בלבנו
תמונה מס' 7: ניידת _____ כדי _____	היללה מעסת הלב - השופר

* בתמונות המתוארות - יש תכנים המתאימים לשלבי התשובה נמצא אותם:

הכרת המצב, תחושת הדלות - בתמונה מס' _____

סור מרע - תמונה מס' _____

קבלה לעתיד - בתמונה מס' _____

אימת הדין - בתמונה מס' _____

* לפניכם מאמרים ופסוקים מעניני התשובה, שייכו את הפסוקים לתמונות המתאימות:

- "חננו ועננו כי אין בנו מעשים" _____

- "היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו" _____

- "עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם" _____

- אפילו דגים שבים רועדים מקול הקורא אלול _____

- "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך" _____

- "ומל ה' אלוֹקֵיךְ אֶת לִבְבְךָ וְאֶת לִבְבִּי זָרַעְךָ" _____

* חשבו: איזו נימה מתאימה לכל קטע בנפרד ולכל המאמר בכלל: נימה אופטימית, ריאלית (מציאותית), מיואשת, חד

צדדית, מקיפה וכוללנית, יבשה (מחקו את המיותר)

האם הכתיבה עוסקת בעובדות או בפרשנות להם? נמקו _____

2. "כל מקום רשומה המילה" - המילים, הלשון והסגנון

במאמר - האנשה רבה (תזכורת: האנשה - הענקת תכונות אנוש לבע"ח או לדוממים). האנשה רבה במיוחד נעשית

ל"אלול" תנו דוגמאות מן המאמר לכך. _____

גם דוממים אחרים מואנשים במאמר. מיהם?

א. העץ - _____ הענפים - _____

ב. הרוח - _____

ג. השרב - _____

ד. מכונית כיבוי אש - _____

ה. השופר - _____

* המאמר כתוב בשפה עשירה במיוחד, אפילו מליצית. בררו מהי משמעות המילים הבאות:

מסוקס - _____ עיסוי - _____ מתפצר - _____ קול עזוז -
_____ מקועקעת - _____.

* במאמר יש גם מילים לועזיות בררו אף את משמעותן:

הרמוניה - _____ אספקלריה - _____ אבסטרקט - _____ טמפרטורה - _____.

* השפה העשירה נוצרת בין השאר, משימוש בדימויים במטאפורות ובניבים.

נאתר בקטע דימויים (בעזרת כ' הדמיון או המילה כמו):

הענפים נישאים כמו _____, המשמעות בקטע: _____

השמים הם כמו _____, המשמעות בקטע: _____

התשובה נכרכת כמו _____, המשמעות בקטע: _____

המלה "אלול" רשומה כמו _____, המשמעות בקטע: _____

אפשר למצוא גם מטאפורה: (השאלה) "קטיפת הרקיע" - הסבירו למה הכוונה _____

הניבים הבאים מופיעים בקטע - בררו את משמעותם וכתבו את הקשרם למאמר:

"בלא כחל ובלא שרק" - _____

"(הלך ה)חבל... אחר הדלי" - _____

* "פתאום חודרת לנפשך דו המשמעות..."

במאמר יש ביטויים רבים שהנם בעלי משמעות כפולה. מהן המשמעויות שרמוזות בהם?

- "נושרים עלי התחפושות" - _____

- "זועקות אותיות אדומות כי הגיע סוף העונה" . . . - המשמעות הפשוטה: _____

המשמעות הנרמזת - יש להפטר מן החטאים, המשולים לצבע אדום - "אם יהיו חטאיכם כשנים" אם יאדימו כתולע . . .

- בשמים - "כתמים" - _____

- "רשומה המילה "אלול", כמו כתובת מקועקעת על מצחו העולם - במשמעות הפשטנית - _____

_____ , אך רמוזה פה גם משמעות של חטא, אשמה ופשע - כמו "אות - קין", וגם משמעות

של התראה ואזהרה שאי אפשר להתעלם ממנה.

"אל תביט אל לוח השנה . . . אין צורך, כי לא רק שם בכל מקום רשומה המילה "אלול" . . .